

Motion till riksdagen

2012/13:So12

**av Christina Høj Larsen m.fl. (V)
med anledning av prop. 2012/13:109**

Hälso- och sjukvård till personer som vistas i Sverige utan tillstånd

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag som ger papperslösa rätt till full sjukvård.
2. Riksdagen beslutar om ändring i 5 §, 6 §, 7 § och 8 § i den föreslagna lagen om hälso- och sjukvård till vissa utlänningar som vistas i Sverige utan tillstånd i enlighet med vad som anförs i motionen om att lagen bör omfatta samtliga papperslösa.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett förslag om en ändring i patientsäkerhetslagen som klargör att hälso- och sjukvårdspersonal inte är skyldiga att lämna uppgifter om papperslösa till polis och åklagare.

Motivering

I propositionen föreslås det att papperslösa ska få rätt till vård på samma villkor som asylsökande. Propositionen bygger dels på utredningen Vård efter behov och på lika villkor – en mänsklig rättighet (SOU 2011:48), dels på migrationsöverenskommelsen mellan regeringen och Miljöpartiet.

Rätten till hälsa är en mänsklig rättighet. Även om det har tagit lång tid från det att utredaren i maj 2011 kom med sitt förslag är det därför välkommet att regeringen nu lägger ett förslag som reglerar papperslösas rätt till vård. Förslaget innebär att vuxna papperslösa, precis som asylsökande, får rätt till vård som inte kan anstå, medan papperslösa barn får rätt till vård på samma villkor som andra barn. De papperslösa får också samma subvention av vårdavgifterna som i dag gäller för asylsökande. Förslaget innehåller ingen begränsning av skyldigheterna för dem som arbetar inom hälso- och sjukvården

Fel! Okänt namn på

att lämna uppgifter till polisen om papperslösa som befinner sig på en vårdinrättning.

Då rätten till hälsa är en mänsklig rättighet ser Vänsterpartiet ingen anledning att inskränka omfattningen av den vård papperslösa har rätt till. Tvärtom menar vi att en sådan inskränkning är oförenlig med de internationella konventioner om mänskliga rättigheter som Sverige har ratificerat. Ett av de skäl som i propositionen anförs för att begränsa papperslösas rätt till vård som inte kan anstå är att det kan vara svårt för en läkare att avgöra om en behandling ska inledas när hen inte vet hur länge patienten kan stanna i landet. Vi menar att läkaren kan fatta sådana beslut i samråd med patienten och ser därför inte detta som ett giltigt skäl för att begränsa papperslösas rätt till vård.

Ett annat skäl som i propositionen framförs för att begränsa papperslösas rätt till vård är risken för att rätten till vård ska missbrukas och leda till att fler papperslösa söker sig till Sverige. Utredningen om vård för papperslösa m.fl. kom fram till att det inte finns något säkerställt samband mellan å ena sidan en ökad rätt att ta del av hälso- och sjukvård och å andra sidan antalet personer som uppehåller sig i ett land utan tillstånd. Vi kan därför inte se någon risk för att papperslösa skulle söka sig till Sverige för att få tillgång till vård. Inte heller ser vi några negativa konsekvenser vad gäller hälsan för de papperslösa. Tvärtom menar vi att tillämpningen av begreppet vård som inte kan anstå är problematisk. Det är en omöjlig uppgift som Socialstyrelsen föreslås få att skriva riktlinjer för tolkningen av begreppet. Hur detaljerade dessa riktlinjer än blir går det aldrig att helt förebygga risken för att vårdpersonalen ställs inför svåra val som tvingar dem att dagtinga med den medicinska etiken. Inte heller går det att helt undvika risken att papperslösa får en sämre hälsa än de skulle ha med samma rätt till vård som alla andra. Mot denna bakgrund bör regeringen återkomma med förslag som ger papperslösa rätt till full sjukvård. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Vi ser vidare ingen anledning att inskränka målgruppen papperslösa till att bara omfatta vissa av de papperslösa. I stället håller vi med de remissinstanser som varnar för att avgränsningen riskerar att göra det oklart vilka papperslösa som ska omfattas av rätten till vård. Därför bör den nya lagtexten ändras på flera punkter.

Till att börja med bör 5 § få följande lydelse: ”Denna lag omfattar utlännningar som vistas i Sverige utan stöd av myndighetsbeslut eller författning.”

Vidare bör 6 § ges följande lydelse: ”Ett landsting ska erbjuda sådana utlännningar som avses i 5 § vård i samma utsträckning som erbjuds dem som är bosatta i landstinget.”

Därutöver bör 7 § och 8 § strykas i sin helhet.

I syfte att säkerställa att samtliga papperslösa ska omfattas bör ändring göras i 5 §, 6 §, 7 § och 8 § i den föreslagna lagen om hälso- och sjukvård till vissa utlännningar som vistas i Sverige utan tillstånd. Detta bör riksdagen besluta.

Förslaget från regeringen innehåller ingen ändring av reglerna om skyldighet för dem som arbetar inom hälso- och sjukvården att lämna uppgifter till polis eller åklagare om de papperslösa som söker vård. Detta trots att det av förarbetena till lagen framgår att man på ett sjukhus bör kunna bekräfta en

Fel! Okänt namn på

förfrågan från polis eller åklagare om huruvida en person finns på ett sjukhus, om de vet att personen finns på sjukhuset. Vänsterpartiet delar remissinstansernas oro för att papperslösa inte ska våga söka vård och menar därför att uppgiftsskyldigheten för hälso- och sjukvårdspersonal bör ändras. Regeringen bör återkomma till riksdagen med ett förslag om en ändring av patientsäkerhetslagen som klargör att hälso- och sjukvårdspersonal inte är skyldiga att lämna uppgifter om papperslösa till polis och åklagare. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 3 april 2013

Christina Höj Larsen (V)

Ulla Andersson (V)

Ali Esbati (V)

Jacob Johnson (V)

Rossana Dinamarca (V)

Wiwi-Anne Johansson (V)